

Magyar nyelvi kompetencia mérése moldvai csángó falvakban

Tanári útmutató

Lépések:

1. Diákok érkezése csoportok szerint. Helyi tanárok előzőleg beosztják őket időszavokra a terem/termek kapacitása szerint. Egy felmérő max. 15 diákot tud felmérni egy időben, 10 diák esetében 2 órára van szükség, 15 diák esetében 2,5 óra időre lesz szükség. Nem kötelező korosztályok szerint végezni a felmérést, lehet keverten is.
2. A diákokat egymástól 1,5-2 m távolságba kell ültetni. Ebben segít a helyi tanár, majd bemutatja a diákoknak a vendégtanárt, aki a felmérést fogja végezni. Ezt követően a helyi tanár elhagyja a termet.
3. Felmérést végző tanár rövid és lehetőleg mókás, kedves (feszültség oldó) bemutatkozása.
4. A felmérés bemutatása röviden: a felmérés célja, hogy évente összehasonlítva a felmérés eredményét, lássuk a diákok fejlődését.

Időkeretek (a kétnyelvű alapos magyarázatot nem számoljuk ide):

IA: 6 perc

IB: 10 perc

IIA perc (a hanganyag hossza)

IIB..... perc (a hanganyag hossza)

III: 20 perc

IV: diákonként 5 perc mért beszédidő (szervezéssel, magyarázattal, családi adatok felvételével együtt diákonként kb. 8 percet kell számolni)

A fenti időkeretek max. időik, amennyiben a csoport minden tagja végzett ennél rövidebb idő alatt, folytathatjuk a következő feladattal.

Felmérő szerkezetének bemutatása: a tanár csak egy feladatrészt oszt ki, ezt követően a diákok megvárják amíg beszedik a lapokat, ill. kiosztják a következő rész feladatait tartalmazó lapot/lapokat és a tanár bemutatja a feladatot. Elmondjuk, hogy hány feladat van, minden esetben 5 választ kell adniuk, az 1. a legegyszerűbb, fokozatosan nő a feladatok nehézségi szintje.

Szabályok:

- a. Nem láthatják egymás lapját, nem beszélgethetnek egymással.
 - b. A teszt ideje alatt telefont vagy más elektronikus eszközt nem használhatnak.
 - c. WC-re kimehetnek, de csak szerre
 - d. Kék színű tollal vagy golyóstollal írjanak
 - e. Ha javítani szeretnének bármit, akkor áthúzzhatják a lapon a rossznak ítélt választ és mellé írhatják az új megoldást
5. Kiosztjuk a felmérő lapokat (előre név szerint adatolva vannak, első körben csak az IA kerül kiosztásra). A diákok a saját lapjukon megjelölik a „Jelen van: IGEN” adatot a fejlécben, mi a felmérés végén a Jelen van: NEM lehetőséget jelöljük meg mindazoknál, akik nem jelentek meg, de volt kinyomtatott lapjuk (erre azért van szükség, mert elképzelhető, hogy jelen levő diák

teljesen üres felmérőlapot ad vissza). Jelölés módja: pl. hiányzó diák esetében: **Jelen van: IGEN / NEM**, jelen levő diák esetében: **Jelen van: IGEN / NEM**

6. **I. Rész: Olvasott szöveg értése A feladat (6 perc)**

Meg kell győződnie a felmérést végzőnek, hogy minden diák pontosan érti a feladatot. A feladat értése kulcskérdés, nem lesz hiteles a mérés, ha a gyerek nem érti, hogy mit várunk el tőle. Éppen ezért románul is el lehet/kell magyarázni, hogy minél hatékonyabban meg tudjuk értetni a feladatot magát. Magyarázatunkhoz felhasználhatjuk a példát, de ügyelni kell, hogy se a magyarázat közben, se később ne segítsünk, ill. ne vezessük félre a diákokat a feladat megoldásában, ezért tilos a feladatokkal példálózni vagy velük kapcsolatos kérdésre válaszolni. Az X-et egy mezőbe jelölheti, csak egy helyes megoldás van, erre hívjuk fel a figyelmüket. Biztassuk a diákokat arra, hogy ha nem tudja a helyes választ, akkor ne tegyen találmra X-et, hagyja üresen az adott item esetében a jelölő mezőket.

TILOS felolvasni a mondatokat (hiszen itt éppen az olvasott szöveg értését szeretnénk mérni). Ha nem tudják elolvasni, akkor üresen hagyjuk teljes mértékben a mezőket.

7. **I. Rész: Olvasott szöveg értése B feladat (10 perc)**

A példa alapján két nyelven elmagyarázzuk a feladatot (akkor is, ha mindenki vagy szinte mindenki érti). Felhívjuk a diákok figyelmét arra, hogy érdemes előbb a szöveget végigolvasni, majd ezt követően újraolvasás közben/után beírni a hiányzó 5 nevet a kép mellé.

8. **II. Rész: Hallott szöveg értése, A feladat**

Miután beszedtük minden diáktól az IB feladat lapjait, kiosztjuk a II.A lapot (személyes adatokkal előre el van látva, győződjünk meg róla, hogy a diákok a számukra előkészített lapot kapták kézhez).

Ismertetjük a diákokkal a feladatot két nyelven, meggyőződjünk, hogy mindenki megértette, hogy mit vár el a feladat. A magyarázat során felhasználjuk a példát, a hangfelvétel első részét (a példát) külön játsszuk le. Felhívjuk a figyelmet, hogy két mező üresen kell maradjon. Ha már mindenki érti a feladatot, indulhat a hangfelvétel. A diákok érkezése előtt ki kell próbálni a hangfelvételt lejátszó készüléket és be kell állítani az optimális hangerőt. A hangfelvételt csak egyszer játsszuk le, ezt követően azonnal összeszedjük a lapokat. Felhívjuk a diákok figyelmét, hogy ha nem tudják a jó választ, inkább hagyják üresen a kép sarkában levő négyzetet.

9. **II. Rész: Hallott szöveg értése, B feladat**

Az előző feladathoz hasonlóan ismertetjük a feladatot. Ez esetben három lehetséges válasz közül kell egyet kiválasztani. Felhívjuk a diákok figyelmét, hogy ha nem tudják a jó választ, inkább hagyják üresen a feladat jelölőnégyzeteit, ne bízzák a szerencsére a válaszadást.

10. **III. Rész: Írás**

Miután a II. rész lapjait begyűjtöttük, kiosztjuk a III. rész lapját. Ismertetjük a feladatot, elmondjuk, hogy ha összefüggő szöveget írnak, az több pontot fog érni, de ha nem tudnak mondatokat írni a képen látható történések, tárgyak, emberek kapcsán, akkor próbáljanak szavakat vagy szókapcsolatokat írni. A fogalmazásnak (vagy szavaknak) kapcsolódnia kell a képhez, de sem műfaji, sem tematikus megkötés nincs: lehet ez egyszerű leírás, lehet fiktív történet, vagy csak egyszerű felsorolás is (ha az adott diák nem tud mondatokat írni). Vigyázzunk rá, hogy példát ne a lapon levő kép kapcsán mondjunk (mert ez által nem csak a feladat megértését segítjük, hanem az eredményeket befolyásoljuk). Ha példát szeretnénk, akkor jó megoldás lehet, hogy az osztályteremben kifüggesztett bármely kép vagy egy tárgy kapcsán mutatjuk be a feladatot. II-IV. osztályosok minimum 40 szó használatára törekedjenek, V-VIII. osztályban min. 80 szó kell. Természetesen ennél többet is írhatnak, az több pontot fog érni. A magyarázat után 20 percet

mérünk, az idő lejártával mindenkitől elveszük a lapot (előtte senkitől, még akkor sem, ha jelzi, hogy készen van).

11. IV. Rész: Beszéd

Az első három résztől eltérően a felmérést végző tanár a beszédprodukciónak mérését egyénileg végzi. A diákok elhagyják a termet, majd egyenként jönnek be. A felmérő tanár előtt megnyitva áll a diák digitális lapja, illetve kinyomtatva az értékelési szempontok. Ezek szakszerű figyelembevételével a pontszámokat az online adatbázisba vezeti be. A személyes adatok ellenőrzése és a családi helyzetre vonatkozó kérdések után (melyekre kapott válaszokat szintén bevezetjük az online adatbázisba), mérjük az időt, pontosan 5 percet beszél minden diák. A négy kép közül választhat egyet, esetleg megkérdezhetjük, hogy miért arról szeretne beszélni. Megkérdezzük, hogy mit lát a képen. Annak függvényében, hogy mennyire tud magyarul beszélni, segítjük további kérdésekkel. Ha nagyon kezdő szinten van az adott diák, akkor a színekre, tárgyakra kérdezzük rá. Amennyiben a választott képről a diák már nem tud vagy nem szeretne többet beszélni, de még nem járt le az 5 perces kerete, a másik három képről is kérdezzük. Egy lapon a szavak számát vonalakkal jelöljük: minden szó egy vonalat ér (ismétlődő szavakat nem jelöljük, névelőket, kötőszavakat, igekötőket nem vesszük figyelembe).

Az digitális úrlapon értékeljük a megadott szempontok szerint a diák beszédét. Amennyiben lejárt az 5 perc beszédidő, megköszönjük a diák részvételét és arra kérjük, hogy küldje be a soron következő diákot (bárki lehet, a diákok döntsék el maguk közt annak függvényében, hogy ki mennyire siet haza). Ha bejött a következő diák, de még szükségünk van az előző diák értékeléséhez időre, megkérjük, hogy foglaljon helyet és várjon egy picit.

A diákok beszédét nem javítjuk csak megfigyeljük. Mi románul is segíthetjük kérdésekkel, de neki magyarul kell válaszolnia. Nyelvi hibákat és lapszusokat türelemmel kezeljük, szavak számánál figyelembe vesszük, de a minőségi szempontok esetében csökkentjük a pontszámot.

12. A felmérő tanár részére a felmérést követően egy olyan termet kell biztosítani, ahol értékelheti a begyűjtött lapokat és bevezetheti a digitális adatbázisba az eredményeket. Ez idő alatt a helyi tanárok nem tartózkodhatnak a teremben.
13. A felmérő lapokat értékeljük a javítókulcs szerint, az eredményeket a helyszínen bevezetjük a digitális adatbázisba (elérhetőségét linkként küldjük a mérés előtt). A digitális adatbázisba az I-II rész esetében a diákok válaszait kell bevezetni (akkor is, ha hibásak a válaszok), nem kell pontozni, nem kell ellenőrizni a helyességüket, ezt a számítógép automatikusan végzi. A III-IV. rész esetében 0-5 közti értékelést kell adni a javítókulcsban szereplő szempontok figyelembevételével (ezeket a szempontokat az egér fejlécre húzásával a spreadsheet tábla is megmutatja).

KÖSZÖNJÜK A MUNKÁTOKAT, SEGÍTSÉGETEKET!